

De Reuzen van Wenduine

Louw, Wanne en de Scuteman zijn de drie reuzen van Wenduine. Op 26 februari 1952 werden ze, na onder muzikale begeleiding de gemeente te hebben doorkruist, aan de magistraat voorgesteld door het carnavalcomité waarvan de voorzitter, de heer Henri Content, als de bezieler van de reuzengedachte mag beschouwd worden. Peters en meters – in totaal zes – waren uitgedost naar de oude mode en gooiden snoep te grabbel voor het klein grut. Op het gemeentehuis werd een akte met de tekst van de gelegenheidstoespraak van de heer Ivo Paeshuys door de overheid en de doopouders ondertekend (afb. 1). Ook in het Guldenboek van de gemeente werd melding gemaakt van het evenement. Een pasteibakker verkocht taarten waarop de reuzen in gekleurd suikerwerk waren afgebeeld.

Om de idee *reuzen* te laten kiemen in het brein van de lokale groten had men een beroep gedaan op de reuzen Albrecht en Isabella, eigendom van het Verbond der Neringdoenden te Gentbrugge. Het aartshertogelijk paar had, kort voordat de eigen reuzen werden geboren, een muzikaal opgeleust bezoek aan Wenduine gebracht. Men zou ze de geestelijke reuzenouders van Louw, Wanne en Scuteman kunnen noemen.

De Wenduinese reuzen waren bedoeld om de plaatselijke carnavalstoet op te luisteren. Op halfvasten, zondag 23 maart 1952, hebben ze dan ook voor het eerst deelgenomen aan die optocht. Speciaal voor de omstandigheid gedrukte kaartjes herinneren aan de gebeurtenis (afb. 2). De reuzengroep omvatte naast een zestal hoepelpaardjes ook drie dwergen, d.w.z. drie kinderen in dezelfde plunje als de reuzen (afb. 3).

In 1958 – jaar van de gemeenteverkiezingen – is de laatste carnavalstoet door de Wenduinese straten getrokken. Alleen de reuzen bleven.

* * *

Sinds 1952 verlaten de reuzen tijdens het badseizoen op sommige zaterdagavonden hun vast onderkomen in het gemeentehuis om, meestal met de plaatselijke harmonie *Onder Ons* en occasioneel ook met bezoekende muziekkorpsen op kop, hun ommegang te houden door de straten en op de

Geachte stadsgenoten, groot en klein, hier allen verzameld voor dit festijn, dat in de annalen van onze stad met gouden letters zal worden geboekt.

Geloof me, dat we op deze 57 ste dag der negende week van het jaar duizend negenhonderd twee en vijftig, een heuglijke dag beleven, die ons Wenduinaars ter ere strekt en waarmee we hebben bewezen, dat we nog zin hebben voor humor en gezonden lach, die vandaag op alle gezichten moet stralen.

Vandaag immers beleven we een grote dag die beslist de hoogdag wordt in deze Carnavaltijd langs ons blonde strand, ter gelegenheid van de wederverschijning van onze zo lang gemiste rauzen ' LOUW en WANNE ' die samen met de derde man ' de SCUYTEMAN ' hun blijde wedergeboorte zullen vieren.

" LOUW en WANNE " gij zijt vandaag de ongekroonde Koning en Koninginne van de Carnavalgading, met "DE SCUYTEMAN" als erejonker. Ter uwer eer is oud en jong in feestelijk versierde steedje samengekomen om U Mevrouw de Strandgedrifterin en U Mijnheer de Strandgedrifter met uw onafscheidelijke SCUYTEMAN, ter gelegenheid van uw wederopneming in ons openbaar leven een koninklijk onthaal te bieden.

Met wemoed hebben wij oude Wenduinaars aan uw vroegere jeugd zo dikwijls gedacht, toen U alhier de gulle lach en de openhartigheid deed hoogtij vieren, ... want toen waren uw namen LOUW WANNE en SCUYTEMAN met de feeststemming steeds nauw verpand.

Oud en jong waren fier op U drieën - Jong en oud konden de feestviering zonder U te Wenduine niet indenken.

Maar de roep der verten en het avontuur kregen U ook te pakken en om U de afstamming van ons groot en oersterk vissersvolk te tonen, verliet U ons jaren geleden zonder nog ooit taal of teken te geven. De wonde in de harten der ouderen geslagen werd slechts door de jaren geheeld maar nooit werd U echter vergeten en nog dikwijls werd over U hier gesproken. De jongeren waren er echter van overtuigd dat eens U zoudt terug opduiken in uw geboorteplaats aan 't blonde Noordzeestrand. Stiekum werd hiervoor gewerkt, door de hoop gesterkt omdat we wisten dat als rasechte Wenduinaars U waart vergroeid aan de grond waar eens uw wieg stond.

Gesterkt door de stormen van het leven die U beiden hebt getrotseerd, hebt U door uw mammoedig en onverschrokkenheid de waardige afstammelingen van ons sterke vissersvolk getoond. Als symbool van vrijheid en openhartigheid wildet U niet buigen voor wreemde knoet en oprecht zoals wij U hebben gekend bleeft gij steeds varen Recht door Zee, de gevaaren trostserend zonder schrik of vrees om thans te stranden in veilige ree. Door uw moed en wilskracht mikt gij recht wat krom was en deed spreken wat stom was. Door uw daden deed gij de naam en faam van Wenduine in alle streken van de aarde doordringen.

Vandaag is de ganse bevolking geschaard rond het magistratuur om U op feestelijke wijze te vieren en U terug op te nemen in onze gemeenschap. Wij wisten dat heimwee naar uw geboortegrond U terug zou brengen, misschien wat ouder in jaren maar steeds jong van harte. Weest er echter van overtuigd dat uw oude dag een tijdetip van gemoedelijkheid, rust, kalme en gezelligheid zal medebrengen, want na uw rusteloos zwerven hebt U uw vredige ouden dag ten volle verdiend. Geen last van taksen, supertaksen of achterstallige belastingen zullen uw oude dag komen vergallen, want we weten dat U moeilijk de geesel der moderne beschaving kunt luchten. .... daarom geven wij U hier vandaag plechtig de verzekering dat uw blijde intrede in onze stad de Vlaamsche gemoedelijkheid en de gezonde leute en lach zal inluiden, omdat steeds bij uw verschijning in 't openbaar de Breugheliaanse feestvreugde hoogtij zal vieren.

En gij SCUYTEMAN hebt zeker met een tikje afgunst de lof van uw gezellen horen uitbazuinen en gedacht dat uw vroegere roem reeds was verbleekt. Niets is minder waar in tegendeel LOUW EN WANNE zonder de SCUYTEMAN zouden Louw en Wanne niet zijn. Uw vroeger daden zijn door niemand vergeten, want zoals destijds "De sanskuluten" roem op het slagveld hebben verworven, hebt gij op het Blankenbergse strand de faam van onze badplaats vereeuwigd.

Afb. 1.

Uw heldendaad, toen U de Blankenbergse vissers bij 't ootje nam en hun lantaarn gint gappen, zijn nu nog niet vergeten, daardoor worden we nog wel eens met een scheef oog aanzien door onze geburen. Wij ook waren ervan overtuigd dat U na jaren op alle zeeën te hebben gewalpt, eens terug uw kop zoudt opsteken op 't onverwachts. Of 't heimwee is naar de geboortegrond ..... of uw intieme gevoelens voor Madame Wanne die U hebben teruggebracht daar wordt vandaag niet aangedacht. We hopen slechts dat U steeds met fatsoen U niet zult mengen in het huiselijk leven van Louw en Wanne, want moeilijkheden horen niet tot deze tijd, waar gezonde lach en leute steeds hoogtij moeten vieren waardoor meteen de kwaadsprekerij de kop wordt ingedrukt. Wij kunnen aannemen dat U af en toe wel bokkensprongen zult maken doch hopen dat dit in alle stilte zal geschieden om vrede en rust in ons steedje te bewaren.

Vandaag voor U gedrieën is het de grote dag, waarnaar we allen zo lang hebben gewacht, om U in alle eer en deugd, met lol en vreugd, gepaard aan gezonde lach in onze stad opnieuw te begroeten, in vorstelijke tooi gesmukt met de feeststemming in de lucht om U te stellen Madame WANNE onder de hoede van uw peter ANDRE MASSON en uw meter Mevrouw THEOPHIEL HUBERT en U Mijnheer LOUW blijft steeds trouw aan de goede raad en de flinke daad van uw meter Mevrouw ROGER LAMS die samen met Mijnheer MICHEL DELANGHE uw peter zullen helpen en steunen. terwijl gij SCUYTEMAN aan Mevrouw LOUIS HUBERT en den Heer ROGER LAMS de meter en de peter zult hebben die U af en toe wel eens op de vingers zullen tikken maar dit steeds voor U en ons aller welzijn omdat gezonde lach en leute steeds de scepter zullen zwaaien te Wenduine.

Meters en Peters van

WANNE.

Mevr. Theophiel Hubert
W^{ve} Th. Theophiel Hubert

Mr. André Masson

A. Masson

De Burgemeester

Mr. Serreyn

U. Serreyn

LOUW.

Mevr. Roger Lams

M^{ve} R. Lams

Mr. Michel Delanghe

M. Delanghe

SCUYTEMAN

Mevr. Louis Hubert.

M^{ve} Louis Hubert

Mr. Roger Lams.

R. Lams

Voor het feestkomiteit.

Mr. H. Content

H. Content

Rede uitgesproken door den Heer Paeshuys Ivo op 26 Febr. 1952 ter gelegenheid der inhuldiging der reuzen.

Afb. 1.

Zeedijk. Honderden toeristen en inboorlingen, jong en oud, hossen dan rond Louw, Wanne en de Scuteman die nu eens gezwind op stap, dan weer wiegelend en waggelend – dansen noemt men dat – hun weg vervolgen. Een politieescorte zorgt er steeds voor dat al té entoesiaste bewonderaars de reuzen niet onder de voet lopen. Waait het te erg, dan blijft het trio uit vrees voor een reuzenvalpartij aan de voet van de

dijk wachten tot het blaasorkest terugkeert. Tijdens de omme- gang wordt op verschillende plaatsen halt gehouden om gerstenat in de dorstige kelen van dragers en muzikanten te laten vloeien.

In de periode juli – augustus zijn er steeds een drietal van die uitstappen. Ze worden op het feestprogramma vermeld.

Eveneens tijdens het zomerseizoen worden de reuzen her- haaldelijk te pronk gesteld op de Markt. In 1963 kwam een badgast op het gemeentehuis met het verzoek zijn familie in gezelschap van de reuzen te mogen fotograferen. Toen hem voldoening werd geschonken doken prompt tal van andere toeristen op met de camera in aanslag. Zo kwam men op de gedachte om op het einde van iedere vakantieperiode d.w.z. rond 29 juni, juli en augustus, en medio juli en augustus de reuzen uit te stallen. De luidsprekers die strand en zeedijk bestrijken kondigen de fotogelegenheid aan. Op duizenden fam- iliekiekjes prijken zo de Wenduinse reuzen boven schoon- mama, bompa en de *kleine manne*. De zeer ruime belang- stelling heeft het gemeentebestuur verplicht rond Louw, Wan- ne en Scuteman een hek te plaatsen.

Vele kinderen die te Wenduine hun vakantie doorbrengen komen, nog vóór ze voor het eerst strandwaarts trekken, de reuzen goedendag zeggen. En tegen de tijd van de *valieze- koers* komen ze weerom, de reuzen ten afscheid groeten.

Het ganse jaar staan de reuzen in de gang van het gemeen- tehuis. In de winter krijgen ze een doorschijnende plastic stofjas.

In de inkomhalle van het raadhuis geeft een gekalligrafeer- de tekst een beknopte levenschets met onderaan een Franse, Duitse en Engelse vertaling. Het gemeentebestuur bezorgt trouwens gratis aan al wie daarom vraagt een geïllustreerde tekst over de reuzen.

Er is echter een tijd geweest dat de reuzen in ongenade waren gevallen en toen heeft men ze naar de *usine* verbannen. Die *usine* ligt oostwaarts van de gemeentekom, daar waar vroeger de gemeentelijke electriciteitsfabriek stond en zich nu nog bergplaatsen van de gemeentediensten bevinden.

Natuurlijk zijn de reuzen tijdens hun loopbaan al meer dan eens op excursie geweest. Onder deze uitstappen zijn te ver- melden de deelname aan de carnavalmanifestaties in het naburige Blankenberge, de 5de en 10de zomercavalcades te Bredene (1952 en 1957), Sinterklaasoptochten te Antwerpen (1956) en te Brussel, de operatie *Boodschap op zee* te Ant-

werpen (1964), een burgemeestersinhaling te Ichtegem (1965). In 1961 zijn ze samen met andere reuzen van de kust voor de Vlaamse Televisie opgetreden tijdens een jeugduit-zending vanuit het kursaal te Oostende.

Uitzonderlijk ziet men de reuzen ook nog bij andere gele-genheden buitenshuis. Zo hadden ze in mei 1965 postgevat in de duinen langs rijksweg 72, op de grens met Nieuwmun-ster om er de fietsenkaravaan van een grote Brugse onderwijs-instelling te verwelkomen. Tenslotte stapten de reuzen in 1962 en 1963 ook op in de inmiddels afgeschafte plaatselijke Sinter-klasoptochten.

* * *

Wie waren Louw, Wanne en Scuteman en waaraan hebben ze het te danken dat ze als reuzefiguren werden gecreëerd?

Louw en Wanne hebben echt geleefd. Louw – bij zijn ware naam Laurentius Monteville – werd te Wenduine geboren op 7 december 1826; hij overleed er op 21 november 1907. Op 8 januari 1868 trad hij te Wenduine in het huwelijk met Joanna – in de wandeling bekend als Wanne – Francisca Praet, die het levenslicht zag te Vlissegem op 11 april 1827 en de geest gaf te Wenduine op 25 april 1909.

Het echtpaar woonde in een nederig huisje in de duinen in de omgeving van de huidige molen. Over hun levenswijze doen talrijke verhaaltjes de ronde. Louw was een garnaal-kruier, legde vishaken op het strand en trok mosselen. Met zijn vangst leurde hij op het platteland tot in de omgeving van Brugge. Ook Wanne zou aan die leurtochten hebben deelgenomen.

Louw lustte wel een borrel en hield er een eigen spaarpot op na, die hij begroef in het zand achter zijn huisje om de nieuwsgierigheid van Wanne te verschalken. Wanneer de gelegenheid zich voordeed durfde hij wel eens een muntstukje afbedelen van de rijke bourgeois die Wenduines eerste toe-risten waren.

Louw en Wanne schijnen ook een kindje te hebben gehad. Splend met de vangst van vader stak het wichtje een visje in de mond en is toen gestikt. Althans, als we de volksmond mogen geloven.

Louw en Wanne waren ook verwoede *strandgedrifers* zo-als men hier zegt. Alles wat de zee maar aanbracht, hout, turf enz. kon hen dienen. In die tijd waren de schipbreuken ook veel talrijker dan nu. Volgens sommige zegslieden, die het dan meestal weer door anderen hebben horen vertellen,

zouden Louw en Wanne er niet hebben voor teruggedeinsd om de zakken van aangespoelde lijken te doorzoeken en zelfs om vingers af te snijden om zo ringen te bemachtigen.

De armoede van de toenmalige kustbewoners zou worden geïllustreerd door het feit dat ze zelfs uit aangespoelde kren- gen de beste (!) stukken sneden voor eigen gebruik. En toch wordt beweerd dat Louw en Wanne helemaal niet zo arm waren als ze het lieten vermoeden; het zouden *potters* ge- weest zijn. Wat hen echter niet belette naar *den dis* te gaan.

Het huisje van Louw en Wanne had slechts één woon- ruimte. De lemen vloer bedekten ze met helmgras. In een hoek bevond zich een alkoof. Het verdere meubilair bestond uit een kleine tafel, twee stoelen en een klerenkist. In een open haard werd het eten gekookt. Het huisje maakte deel uit van een driewoonst. Het staat afgebeeld op p. 254 van de eerste uitgave van de *Geschiedenis van Wenduine* door P. Verduyn, Brugge 1938. Wanne is het vrouwtje dat voor de beide foto's poseert.

Louw zelf was geen reus; hij was eerder middelmatig van gestalte. Onder de neus had hij twee wratten, wat zijn ge- zicht minder aantrekkelijk maakte. Er wordt zelfs verteld dat men voor het reuzenhoofd gebruik heeft gemaakt van de foto van een andere typische 19e-eeuwse figuur omdat men vreesde dat het zicht van een waarheidsgetrouwe Louwkop de vrou- wen *in positie* zou doen schrikken.

Wenduine, Postdatum

MM.

Het is ons een waar genoegen U te kunnen melden dat op ZONDAG 23 MAART a. s. (Half Vasten) om 14 u.

— de CARNAVALSTOET te WENDUINE —

zijn jaarlijkse omgang maakt.

Alle maatregelen zijn getroffen tot het welslagen van ons feest. Wij durven verhoppen dat U op deze dag een klein reisje tot Wenduine zult ondernemen en aan de gemakkelikheden zult komen deel nemen.

Wij willen er speciaal de aandacht op vestigen dat de drie nieuwe

FOLKLORISTISCHE REUZEN — LAU, WANNE en de SCHUTEMAN — voor de eerste maal meestappen in de stoet.

Het is tevens een enige gelegenheid om op — 23 MAART een bezoek te komen bren- gen aan Uw aanstaande zomerverblijf alhier en een paar uren te komen genieten van de frisse zeelucht.

De 23 MAART zal een echt feest zijn voor al onze bezoekers.

Onze lieve badplaats zal zich zeer verheugen U weder te zien

Met de meeste hoogachting,
HET INRICHTEND COMITÉ.

Druk.. — HENNON — Wenduine - Tel. 413.42

Afb. 2. — Publiciteitsdrukwerk carnaval 1952

Wanne volgde steeds haar Louw op een tiental stappen. Ze was een klein, verschrompeld vrouwtje dat steeds een zwarte oormand bij zich had. Over de kledij van het paar wordt het volgende medegedeeld: Wannetje van Louwes droeg een wollen muts met binders, een grote zwarte drie-hoeksjaal, een gestreepte rok, een blauwe voorschoot, witte klompen en een lange mantel; Louw had, wanneer hij naar het strand trok, een *butstekker* aan als hoofddeksel en een olievest. Andere zegslieden herinneren zich hem als dragend een donkere *klippemutse*, een geribd fluwelen kostuum en een rode zakdoek om de hals ofwel eenvoudig met een oude hoed en *slunsekleren*. Wanneer hij bij guur weer de zee introk dan gebeurde het dat zijn kleren nadien stijf stonden van de vorst. Rubberpakken waren toen nog niet bekend. Dikwijls ook had hij een *paander* bij zich ofwel een stok over de schouder, waaraan dan altijd iets bengelde. Bij de Wenduinse schooljeugd gaat het verhaaltje dat Louw en Wanne geen garnalen konden pellen en er daarom ook nooit aten.

De kinderen weten ook nog te vertellen dat Louw wel eens een konijntje durfde stropen in de duinen. Eén meisje diste ons zelfs het sprookje op dat Louw en Wanne zout uit zee wonnen om het te verkopen.

Louw en Wanne waren eerder mensenschuw en leefden ook min of meer teruggetrokken. De kinderen waren bang voor hen.

De reuzen, zowel Louw, Wanne als Scuteman hebben vriendelijke, lachende gezichten. *Het zijn geen stoute reuzen, maar brave* schrijft een elfjarige knaap.

* * *

De Scuteman-story situeert op een heel ander terrein.

In de eerder genoemde eerste uitgave van de *Geschiedenis van Wenduine* wordt op p. 94 de datum 1463 vermeld. In dat jaar zouden de vissers van Wenduine de loden lamp van de *vierbake* van Blankenberge hebben gestolen. Na een langdurig rechtsgeding werd de zaak in der minne geregeld en stemden de Wenduinaars erin toe de helft bij te dragen in de kosten van een nieuwe Blankenbergse *viermast* met beweegbare stoklantaarn. In de versie 1952 symboliseerde Scuteman deze heldhaftige (!) diefstal. Hij droeg trouwens een bollantaarn in de hand.

Navraag in diverse milieus brachten nog andere gegevens aan het licht. Scuteman zou geen visser zijn geweest maar zich hebben onledig gehouden met het kalfateren van de

gestrande schuiten. Zijn taak zou er o.m. in hebben bestaan met een lantaarn op het strand te zwaaien om zo de schepen te lokken, niet met het doel ze te misleiden, maar alleen om de plaatselijke handel te bevorderen.

Scuteman zou eigenlijk De Zutter of De Schutter hebben geheten en er zouden te Blankenberge nog steeds mensen met die naam wonen (dat laatste klopt gedeeltelijk).

Algemeen wordt beweerd dat Wenduine toen één van de grootste, zoniet de grootste haven van de kust was. Na het bovengenoemde proces zou de nieuwe vuurmast, bij wijze van vergelijk, tussen Blankenberge en Wenduine zijn geplaatst. De huidige vuurtoren staat nog aan de Wenduinse kant van Blankenberge.

Een meisje wist te vertellen dat de Scuteman de visser was die op zee voor een naderend onheil gewaarschuwd werd door een zeemeermin. Hij alleen zou naar het strand zijn teruggeven. De andere vissers, die de raad van het zeewijf niet wilden volgen, verdronken jammerlijk. In feite krijgen we hier de bekende meerminsage over de ondergang van de Wenduinse zeevisserij voorgeschoteld. Vermoedelijk onder invloed van wat daarover op p. 187 van de tweede uitgave van de Geschiedenis van Wenduine, 1960, wordt geschreven.

In een bijdrage die onlangs verscheen in een Franstalig Brussels weekblad (zie literatuuropgave) heeft de Waalse folklorist en cursiefschrijver R. Desart niet gearzeld om de verdwenen gebruiken van de Blankenbergse beschipdag en de Wenduinse Scuteman in één adem te vernoemen.

De Scuteman zou aldus een der scheepsgezellen zijn geweest die zijn diensten ter beschikking stelde van de visserij en dit liet blijken door op de gestelde dag een brandende kaars te ontsteken voor zijn venster.

Wat blijft er, na kritisch historisch onderzoek, van de anekdote van de gestolen Blankenbergse lamp over? P. Verduyn geeft in zijn werk – 1ste uitgave, vermits de 2de een verwerking daarvan is – als bron op: Dav. o.c. pag. 21. Vermoedelijk bedoelt hij Daveluy, Blankenberghe Illustré, uitgegeven te Brugge in 1893. Daar wordt het geval inderdaad aangehaald, spijtig genoeg zonder bronvermelding.

Uit het nazicht van de bronnen in de archieven van de proosdij van St.-Donaas en in de Coutumes Proosdij en Blankenberge in het rijksarchief te Brugge is niet kunnen blijken dat het verhaal van bedoelde diefte strookte met de historische werkelijkheid. Zodat we, tot bewijs van het tegendeel,

Afb. 3. - Carnaval 1952 - Reuzen en dwergen met hoepelpaardjes - v.l.n.r. Wanne, Scuteman, Louw

geneigd zijn dit verhaaltje te klasseren bij de vele verzinsels die thuishoren bij de literatuur over de rivaliteit tussen buurgemeenten.

In elk geval is het verband tussen Scuteman en de vuurtorenlantaarn een produkt van de carnavalfantasie van onze reuzenontwerpers. Verduyn en Daveluy hebben de dader met de sluier der anonimiteit gedekt. Volgens het Middelnederlands Woordenboek van Verwijs en Verdam kan een scuteman zowel een zeevarende als een varengast in zoete wateren zijn.

M. English is zeer kordaat wanneer hij op p. 69 van de Geschiedenis van Wenduine, 2e uitgave de scutelieden als binnenvaarders (sic) doodverft.

Officieel heet Scuteman thans alleen nog maar de verzinnebeelding van de vergane glorie der plaatselijke visserij te zijn. Een visie, waarvan zeker niet de geschiedkundige voortvarendheid kan gehekel worden.

* * *

De naam Wanne schijnt nogal in trek te zijn in de reuzenfamilie. Niet alleen de kustplaatsen Heist-aan-zee, Koksijde, Oostende en Wenduine hebben hun Wanne, ook in het binnenland - Kortrijk, Tervuren - schijnt met de „reuzinnen” zo te dopen. Het ware wel interessant ze eens samen in één beeld te verenigen; een tip voor stoetenbouwers. Wannes gemaal heet officieel Louw zoals hij ook in de inhuldigungsrede werd genoemd. Daarentegen werd zijn naam Lau gespeld

op de drukwerken voor de carnavalfeesten in 1952, 1953 en 1954, de prentkaarten en het guldenboek. Andere schrijfwijzen zijn Lou, Louwe, Lauwe, Lauw.

Nog erger is het gesteld met Scuteman. Vermits hier een middeleeuws personage wordt opgeroepen heeft men gemeend de *sc* uit de inhuldigingstoespraak te moeten behouden. Boven de *ui-* of *uy-*klank werd echter de *u* verkozen die meest gebruikelijk is in de streektaal. Resultaat: Scuteman. Een rijke schakering geeft o.m. volgende schrijfwijzen: Scuyteman (inhuldigingsspeech), Schuteman (sommige carnavaaldrukwerken 1952 en guldenboek), Schutteman, Schuiterman, Suteman, Shuteman, Scheutemans, Schuite, Schutte, Scutteman. Scuteman treffen we aan op de prentkaarten, carnavaaldrukwerken 1952, 1953 en 1954.

Zonder een beroep te doen op spellingscommissies heeft men in 1962 de namen van de reuzen vastgesteld. Sindsdien geldt alleen nog Louw, Wanne en Scuteman als correct. De reuzen kregen elk een naamplaatje op buikhoogte.

TECHNISCHE GEGEVENS :

Toen de reuzen in 1952 op stapel werden gezet lieten de initiatiefnemers zich, wat de kledij betrof, inspireren door een film over zeerovers die bij Blankenbergse amateur-cineasten werd afgerold.

De hoofden werden in klei geboetseerd en van krantenpapier vervaardigd door de te Oostende verblijvende Parijzenaar Gustave Vieren. Gustaaf Vandamme timmerde het geraamte van houten latwerk. Michiel Delanghe en Marietta De Vliieger kleedden de reuzen. Op de gekleurde en zwartwit prentkaarten die door het huis Hennon werden uitgegeven en nog steeds in de handel zijn, ziet men duidelijk hoe Louw, Wanne en Scuteman er in hun oorspronkelijk tenue uitzagen.

In 1962 kregen ze een nieuw plunje (afb. 4). De heer C. Van Walleggem, leraar aan de Brugse akademie, schilderde een ontwerp dat het carnavalske element verving door het folkloristische van de vroegere visserskledij.

Daaruit volgt dat deze nieuwe kledij, uitgevoerd door M. Delanghe, een zekere idealisering van de figuren Louw en Wanne met zich brengt.

De nieuwe plunje heeft Louw en Scuteman een opleg- of schijnbroek bezorgd die boven de rok is genaaid. Sinds 1962

hebben de reuzen houtenklompen die ze alleen dragen als ze in het gemeentehuis uitrusten.

Louw, Wanne en Scuteman zijn ongeveer 3.80 m. hoog, de koppen – 60, 62 en 83 cm. – inbegrepen. Aan de basis hebben ze een omtrek van meer dan 4 meter. Ze wegen elk zo wat 45 kg., gewicht dat door één drager wordt getorst.

Afb. 4. – De reuzen ná 1962 - v.l.n.r. Louw, Wanne, Scuteman
(pentekening P. Decq)

De eerste dragers waren J. Snouwaert, C. Werrebrouck en G. Dewulf. Een ogenblik heeft men eraan gedacht de reuzen op wieltjes te laten rollen, zoals b.v. te Koksijde, maar toen uit een reuzen-enquête bij de schooljeugd bleek dat het wiegelen en waggelen door de kinderen fel wordt op prijs gesteld, werd besloten het maar bij de traditionele schouder-singels te laten.

Toen in 1962 een aantal kantoren aan het gemeentehuis werd bijgebouwd heeft men de drie reuzenfiguren als motief gekozen voor een ceramiek dat de inkom van dit nieuw gedeelte siert.

Voor 1966 worden weer nieuwe initiatieven voorzien : zoals weleer zullen de hoofden draaien en aan de muziekchef werd gevraagd het bekende reuzenlied te laten instuderen. Vanwege een tabakbedrijf werd een verzoek ontvangen om de reuzen op sigarenbandjes te mogen reproducieren ; de reuzen zullen ook worden afgebeeld op brandglas dat in de handel komt.

Wenduine is fier op zijn reuzen en vooral de jeugd laat zich niet onbetuigd als het er op aan komt die bewondering te verwoorden :

(lees verder onderaan volgende blz.)

Een Westvlaams particularisme in de achttiende eeuw

Het distrikt West-Vlaanderen in de achttiende eeuw was minder uitgestrekt dan de huidige gelijknamige provincie. Door de Rijnwaartse expansiepolitiek van Lodewijk XIV werd het Westkwartier op het einde van de 17de eeuw zwaar verminkt. Bij de Vrede van Utrecht in 1713 diende de Franse kroon echter een deel van zijn vroegere veroveringen terug af te staan, o.a. stad en de kasselrij Ieper met inbegrip van het territorium van Roeselare, de stad en de kasselrij Veurne, de stad en de jurisdictie van Poperinge, de stad Lo, de stad en het territorium Wervik, de stad en de kasselrij Waasten, de

---

(vervolg van blz. 43)

Als je naar het gemeentehuis gaat kijken en de poort opendukt zie je ze staan, alle drie gelijk stoere oude eiken schrijft een meisje. Een andere tiener gelooft dat het wel de schoonste van heel West-Vlaanderen zijn.

De reuzen zijn eigendom van het Gemeentebestuur.

Eric LEPEER

BRONNEN :

Met het oog op de samenstelling van deze bijdrage werd op 23 en 29 november 1965 in samenwerking met het onderwijzend personeel een bekendheidsonderzoek uitgevoerd over de Wenduinse reuzen bij de kinderen van de 3de graad van de Gemeentelijke Jongensschool en de Vrije Meisjesschool.

Een eerste opstel was bedoeld om de spontane kennis van de jeugd te peilen. Nadien kregen de kinderen de opdracht bij ouders, grootouders en bekenden navraag te doen naar gegevens die dan moesten worden neergeschreven. De resultaten van het onderzoek werden samengevat in een gestencilde tekst (6 p.). Gelijktijdig met deze enquête bij de jeugd werd een aantal personen die Louw en Wanne persoonlijk hebben gekend, ondervraagd. Nog anderen werden via vragenlijsten betrokken bij het opzet. Alle verdere dokumentatie werd geput uit het dossier 501.47 Folklore - Reuzen, van het gemeentebestuur.

LITERATUUR :

Over de Wenduinse reuzen verschenen naast vermeldingen in volkskundige verzamelwerken ook artikels in dag- en weekbladen :

Brugsch Handelsblad 1-3-52,

Het Laatste Nieuws 26-7-61,

Geïllustreerd Blankenberge 5-6-64, 12-6-64, 31-7-64, 7-8-64 en 1-7-65,

Vooruit 18-7-65,

De Standaard 27-8-65,

La Dernière Heure 8-2-66.